herpy

GEKKOER

Tropiocolotes steudneri

En av verdens minste gekkoer, bare 5-7 cm med hale, fra den østlige Sahara og Sinai. Den er aktiv fra skumringen og om natten, lever fredelig i grupper og kan holdes i et terrarium på ned til 20 × 20 × 20 cm. Sammen med *Tropiocolotes tripolitanus* er den den mest holdte arten i slekten.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Steudner's dwarf gecko Tidligere navn: *Gymnodactylus steudneri; Stenodactylus petersii*
Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**5-7 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Ørken**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**20 × 20 × 20 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Varmeplass	**35-45 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene, parvis, én hann med flere hunner eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 28-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tropiocolotes steudneri er en av de aller minste gekkoene. Slektens arter blir høyst 29-40 mm fra snute til kloakk, og med hale blir dyrene omtrent 5-7 cm. Kroppen er slank og litt avlang, hodet ovalt, og øynene har loddrett pupill. Tærne er frie og uten klebelameller, og ryggen er dekket av store, rutedannede skjell som bare er svakt kjølet, så dyret ser glattere ut enn *Tropiocolotes tripolitanus*. Fargen er sandbrun, grå eller gulaktig med mørke tegninger. Sammenlignet med *T. tripolitanus* er *T. steudneri* kraftigere bygd, med kortere hale og større flekker.

Arten ble beskrevet av Wilhelm Peters i 1869 ut fra dyr fra Sennar i Sudan og er oppkalt etter naturforskeren Hermann Steudner. I eldre litteratur er den blandet sammen med *Tropiocolotes nattereri*, og funnene fra Israel hører i virkeligheten til den. Dyr fra Niger og det sørlige Algerie hører genetisk til *Tropiocolotes nubicus*, så utbredelsen er snevrere enn eldre kilder viser. Dyr i handelen kommer ofte fra den vestlige og sentrale Sahara og kan derfor høre til *T. nubicus* eller andre arter; artsbestemmelsen er ikke alltid sikker.

IUCN vurderer arten som livskraftig (LC). Levealderen er ikke dokumentert; 5-10 år er et anslag ut fra andre små gekkoer.

Utbredelse og leveområde

Tropiocolotes steudneri lever i den østlige Sahara: i det sørøstlige Libya, Egypt inkludert Sinai, det nordlige Sudan og Etiopia, og den er også registrert i Jordan. Et enkelt funn fra Iran er tvilsomt og er ikke med på kartet. Genetisk undersøkte dyr av arten stammer alle fra området øst for Nilen, som danner grensen til *Tropiocolotes nubicus* mot vest. Funn i Israel hører til *Tropiocolotes nattereri*, og funn i Niger og det sørlige Algerie er henført til *T. nubicus*.

Utbredelsen er ikke fullt avklart. Kartet gir derfor bare et grovt bilde, og de registrerte funnene kan inneholde feilbestemmelser.

> **Naturlig utbredelse:** Libya, Egypt, Sudan, Etiopia og Jordan.

LEVEOMRÅDE

Tropiocolotes steudneri lever i ørken og i tørre, steinete og sandete strøk. Dyrene holder til på bakken og søker ly i hull i jorden, under steiner og mellom røttene av daddelpalmer. De gjemmer seg for solen om dagen og kommer fram i skumringen. Klimaet er svært varmt og tørt med nesten ingen regn, hete somre, milde vintre og store forskjeller mellom dag og natt. Temperatur og luftfuktighet i skjulestedene er ikke målt.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Tropiocolotes steudneri og *Tropiocolotes tripolitanus* stelles likt, og det meste av kunnskapen som finnes om stell av slekten, bygger på de to artene.

Et par kan holdes i et terrarium på 20 × 20 × 20 cm (lengde × bredde × høyde). Det er minstemålet, og større er en fordel: dyrene er svært aktive, og mer bunnareal gir plass til flere skjul og en tydelig forskjell mellom den varme og den kjølige enden. Slektens arter trives best i en gruppe, og opptil seks voksne kan holdes sammen i et terrarium på 50 cm i lengden. Bunnarealet er viktigere enn høyden, men litt høyde med steiner og bark gir variasjon.

Bruk gjerne et glassterrarium med nett i lokket, slik at varmen fra lampen slipper ut og bunnen forblir kjølig. Som bunnsubstrat passer ren sand blandet med litt jord eller leire, og ett hjørne holdes lett fuktig som eggleggingsplass. Legg flate steiner, skifer eller korkbark som skjul i både den varme og den kjølige enden. Tunge steiner skal stå direkte på bunnen av terrariet og ikke på sanden, slik at de ikke sklir når dyrene graver under dem. Et skjul med fuktig mose gir et sted for hudskiftet. Lokket må slutte tett, for dyrene er små og raske.

TEMPERATUR

Hold 26-30 °C om dagen og en liten varmeflekk på 35-45 °C i den ene enden, målt på en flat stein under lampen. Slekten er svært varmeelskende: med en spot ovenfra er dyrene mer aktive, spiser mer og legger bedre kalkede egg enn med en varmematte alene. I et lite terrarium skal spoten være svak, for eksempel en liten halogenpære, og styres av en termostat, og den kjølige enden skal holde seg under 30 °C, slik at dyrene alltid kan gå bort fra varmen. Om natten slås varmen av, og temperaturen kan falle til 20-24 °C. Mål med et digitalt termometer i begge ender og med et infrarødt termometer på varmeflekken.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luften skal være tørr, omtrent 30-50 % og ikke over 60 %. Sprøyt en del av terrariet to-tre ganger i uken om kvelden eller tidlig om morgenen: dyrene slikker dråpene av steiner og skjul, slik de slikker dugg i naturen. Hold mosen i det ene skjulet og bunnen i ett hjørne lett fuktige, slik at dyrene kan velge mellom fuktig og tørt og skifte hud uten problemer. Sett også en svært lav vannskål eller et flaskelokk med friskt vann.

LYS OG UVB

Tropiocolotes steudneri er mest aktiv fra skumringen og om natten, men bruker gjerne varmeflekken, og en fast døgnrytme er viktig. Bruk en LED eller et lysrør i 12-14 timer om sommeren og litt kortere dager om vinteren, og hold terrariet mørkt om natten. Plasser lyset slik at skjulene ligger i skygge.

UVB er ikke nødvendig når insektene dryssles med kalk med D3. Et svakt UVB-rør skader likevel ikke og lar dyrene danne noe av D3-vitaminet selv.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Tropiocolotes steudneri lever av svært små insekter og andre leddyr og har stor appetitt og rask forbrenning. Grunnfôret er mikrosirisser og vingeløse bananfluer, og som variasjon kan du gi bladlus, spretthaler, små kakerlakknymfer og mini-melorm. Byttet må ikke være lengre enn gekkoens hode. Fôr lite og ofte, gjerne daglig, med få dyr om gangen, og fjern insekter som ikke blir spist.

Dryss fôret med kalk ved de fleste fôringene og med kalk med D3 og et multivitaminpreparat én gang i uken. Eggleggende hunner bruker mye kalk, så gi dem rikelig gjennom hele sesongen.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Tropiocolotes steudneri er liten, men svært aktiv og jakter ivrig, særlig om kvelden. Til tross for de mange viltfangede dyrene er arten ofte rolig og trygg, spiser åpent og kommer fram når terrariet åpnes. Den er roligere og mindre sky enn *Tropiocolotes tripolitanus*. Dominante dyr står høyt på strake bein, mens underordnede holder kroppen lavt og beveger seg langsomt. Halen vifter når et dyr er nervøst, ofte etterfulgt av en rask flukt i skjul. Det tydelige kroppsspråket gjør at det sjelden blir slagsmål.

Slektens arter er fredelige mot hverandre og holdes best i grupper, gjerne med flere hanner. Dyrene i en gruppe skal være omtrent like store, og et enkelt dyr kan også holdes alene. Hold øye med om enkelte dyr blir presset. Viltfangede dyr er ofte uttørket og avmagret ved ankomsten; gi dem vann, fôr og ro, så kommer de seg som regel godt. Håndter dyrene så lite som mulig: de hopper uforutsigbart, og halen må aldri tas i.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kaller om natten med svake, plystrende lyder, og det er den letteste måten å kjenne dem på. Som hos andre gekkoer har voksne hanner to buler ved haleroten, og hunnene blir bare 2-3 mm lengre enn hannene. Hos drektige hunner kan egget sees gjennom buken. Alder og vekt ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for *Tropiocolotes steudneri*.

PARRING

Tropiocolotes steudneri trenger ikke vinterdvale, og hunnene legger uten noen spesiell syklus, mest i sommerhalvåret. Flere hanner i gruppen gir langt flere befruktede egg enn en enkelt hann med flere hunner, og hannene slåss ikke. Viltfangede hunner er ofte parret og drektige ved kjøpet, så det kan komme egg i løpet av få uker.

Les mer: Vinterdvale og årstider

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger som regel ett stort, hardskallet egg om gangen; slektens arter kan også legge to. Egget er stort i forhold til hunnen og kan sees gjennom buken før det legges. Hun legger omtrent hver fjerde uke gjennom sommeren, opptil seks ganger i året. Eggene legges ganske åpent eller graves lett ned i sanden, gjerne i det fuktige hjørnet. Andre hunner graver dem lett opp, så flytt eggene til en rugemaskin uten å snu dem.

INKUBASJON

Legg egget i en liten lukket boks med få luftehull på tørr eller bare svakt fuktig vermikulitt eller sand. Hardskallede gekkoegg tåler ikke vått substrat og tar ikke opp vann. Ved 28-30 °C klekkes eggene etter omtrent 60 dager; ved den lave enden av intervallet kan det ta opptil tre måneder. Om temperaturen påvirker ungenes kjønn, er ikke kjent.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er svært små ved klekkingen. De kan vokse opp hos foreldrene med nøyaktig samme stell, og det gir ofte de sterkeste ungene; unger som oppdrettes alene på en varmematte, blir lett svake. Det krever rikelig med fôr av riktig størrelse, slik at ungene ikke blir utkonkurrert. Første fôr er spretthaler, bladlus, vingeløse bananfluer og nyklekte sirisser, dryssede med kalk med D3.

Ungene kan også oppdrettes for seg i en liten boks, innredet som de voksnes terrarium med varme ovenfra, et fuktig skjul og daglig fôring. Se etter at alle ungene får mat, og del dem hvis en blir utkonkurrert.

Helse og vanlige feil

Det er ingen dokumenterte spesielle sykdommer hos slekten. De typiske problemene er de samme som hos andre små ørkengekkoer:

- Uttørking i en for varm og tørr oppstilling uten fuktig skjul. Gi et fuktig skjul, sprøyt jevnlig, og ha alltid vann framme.
- Overoppheting i et lite terrarium hvis spoten ikke er styrt av en termostat, eller det ikke er en kjølig ende.
- Knuste egg og klemte dyr hvis tunge skjul og steiner står på sand som dyrene graver under. Sett dem direkte på bunnen.
- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos eggleggende hunner. Velforsynte dyr har tydelige hvite kalksekker på halsen; mangler de, eller blir eggene tynnskallede, er det behov for mer kalk.
- Parasitter, særlig hos viltfangede dyr. Få undersøkt en avføringsprøve.
- Stress hos nyinnkjøpte dyr. Gi dem ro, mørke og skjul den første tiden.
- Underernæring hos unger som blir utkonkurrert av større dyr.

Et sunt dyr er livlig om kvelden og natten og har en fyldig hale. Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.